

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: . . . . .
Külföldre: . . . . .
Helyben: . . . . .
Külföldre: . . . . .

Felelős szerkesztő:
SIPOS BÉLA.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRÖNÖVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piac-utca 47. és 49. szám.

Az iparosok és a szocializmus.

Szávay Gyulától.

— Befejező közlemény. —

Azt mondja a szociális gondolkodás: ahogy az állam lefoglalja magának közke- resetül, tehát a szociális összesség javára, például a dohány termelését, a szivargyár- tás iparát, a sókereskedést, úgy lefoglalhat másféle termelést, ipart és kereskedést is. Amint megszbja a szesztermelés kontin- gensét, kontingentálhatja a cukor terme- lését és sok egyebet. Az erdőmivelés rend- jére szabályozhat egyéb mívelési ágakat is. Vannak is példák és gondolatok, hogy a gyufa, a fegyver, a lőpor és a robbanó anyagok, kártya stb. ipara vagy kereske- delme, bányamivelés, halászat, vadászat, posta, vasut, biztosítás, hitel stb. részben vagy egészen állami kezelés alá kerül, úgy megtörténhetik bármely más kezeléssel vagy közvetítéssel.

Mikor az állam — mint most pár éve tette — összevásárolja a magánüzérkedés elől a burgonyát, a takarmányt és nem tekintve a beszerzési árra, szétosztja azokat a szükséges osztályok között megszbott alacsonyabb árban, vagy mikor vetőmagot, mívelési forgó tőkét előlegez, gépeket, tenyészállatokat oszt szét, saját tőkéjével az egyesek javára háziipari termelő szövetke- zeteket létesít, akkor ezekben az ágakban már szociális recipe szerint dolgozik és gazdálkodik.

Ha még több ágat ölel fel munka programjába, még közelebb jut a szo- ciális állam eszményéhez. Hogy ez az átfel- lődés erőteljesebben és gyorsabb tempóban történjék, a szocializmus keresi a politikai hatalmat. Hadi taktikáját arra gondolatra alapítja, hogy a világon sokkal több a sze- gény ember, mint a gazdag, a szegények többségét kell tehát levegőhöz, szóhoz, ha- talomhoz juttatni, s erre való az általános szavazati jog, mely minden más egyebet meghoz.

A szocializmus gondolatának világ- szerte egységes eszménye az, hogy az em- beriség a maga egészében világszerte bol- dogabb és nyugodtabb legyen, az egyen- lőség felé való törekvés anyagi ellátásban, lelki és értelmi emelkedésben, valamint joghelyzetben előrehaladjon, s az emberiség nagy családja, mint e földteke született ura, természeti rendeltetését minél jobban töltse be.

A szocializmus eszménye tehát szép és az emberszeretet jegyében áll. Magát a szociális gondolkodást nem is szabad kár- hoztatni, sőt inkább meg kel, ismerkedni törvényeinek misztériumaival és vizsgálni kell azokkal szemben az embernek a saját lelkiismeretét és benső gondolkodását. Ily módon számtalan ember rájött már, hogy

tulajdonképen ő is szocialista, pedig eddig a szocializmus ellen szónokolt és dolgozott.

Más lapra tartoznak azonban a szo- ciálizmus harci eszközei és más lapra tar- tozik annak megítélése, amit például nálunk a közfelfogás szocializmusnak nevez.

Nálunk a szocializmus ugyszólván egyedül az ipar terén jelentkezett, minden erejét és mérgét ott adta ki, válogatatlan harci eszközeivel a tájékozatlan és meg- lepett ipari világban nagy riadalmat és rombolást okozott — s miután épen az ipar terén van az országnak a legnagyobb gyen- géje, ezen a ponton a nemzeti munká- ban és vagyonban egyelőre jelentékeny kárt tett.

Nem állt meg a munkabérek szabá- lyozásának kérdésénél, hanem szervezett ereje érzetében hatalmi kérdést formált s az önálló iparüzés szabadságát és lehető- ségét érintette.

Erre nézve sok lehet a vélemény, hosszú minden fejtegetés, ez az alkalom nem nyújt azonban módot, hogy mindezt tüzetesen fessegessem, röviden tehát csak a következőkben jelzem felfogásom irányát.

Kölesönösen tiszteltetben kell tartani minden jogot és érdeket, sőt a közérdek- kel is összhangba kell ezeket hozni.

A munkásnak természetes joga az, hogy a munka árát megszbja. A munka- adónak természetes joga, hogy iparüzése és vállalkozása módjain ur legyen s a fennálló törvények védelmét igénybe vegye. A munka árának ott a határa, ahol az iparüzés ezt a munkáért értékesíteni tudja. Erre az a felelet, hogy át kell há- ritani a fogyasztóra. Nagyjában igaz. De a fogyasztó ott vásárol, ahol olcsóbb. Ha idegen ipart olcsóbban kap, ha a munka ára folytán a magyar munkaadó nem ké- pes azért az árért adni, mint az idegen árut kínáló kereskedő, akkor a magyar munka eladatlan marad. Másrészt fo- gyasztó maga a munkás és a munkaadó is és pedig a legfőbb fogyasztó. Amit ő drágábban termel, igyekszik drágábban adni el. De ez az igyekvése másnak is s így ő is mindent drágán vásárol. A mun- kás részére biztosítani kell, hogy napi ke- resetének minimuma annyi legyen, amen- nyiből magát fentartja. A munkaadó szá- mára is biztosítani kell, hogy keresetének minimuma annyi legyen, amennyiből ő és családja tisztességesen megél. S a har- madik tényezőnek, a magyar iparban fekvő nemzeti munkának is biztosítani kell, hogy legalább itthon versenyképes legyen. Mert az élet törvénye nem törődik a jo- gok harcával, e harc szólamaival és szen- vedélyeivel, nem a fennálló törvényekkel, hanem kéréletlenül leszámol és 20000-ré- vel rakja a „Karpattia“ uszó szörnnyetegre hetenkint a kivándorlókat.

A munkaadóknak meg kell ismer- kedni és meg kell barátkozni a szocializ-

mus lényegével. Ami ebben az emberi helyzet javítására irányuló méltányos, ke- resztülvihető, valami módon elszámolható, vagy másra áthárítható elem van, azt tiszteletben be kell tartania és jóindulat- tal bírálnia. A munkásnak nem a nyers erőszak szakító, törő harci szenvedélyével kell a munkaadó ellen támadni, hanem a megértetés erejével. Nem szabad szem elől téveszteni a nemzeti munka életké- pességét s e munka bármily szerény kép- viselőjének, a munkaadó viszonyainak mérlegelését. Ahol a munkás szocializmus magát a nemzeti ipart nem veszi tekin- tetbe, ott bünt követ el a magyar nem- zet fogalma alá eső nagy népesalád ér- deke ellen s kihívja üldöző hatalmát; a hol pedig az iparüzővel hatalmi erőszak- koskodást követ el, azt megalázni és sza- bad rendelkezésében gátolni törekszik, ott társadalmilag ellenszenvenné válik.

Sem egyikre, sem másra nincs szükség, mert a szocializmus igazi esz- ményei e kártevő ut kikerülésével is előbbre vihetők.

Az államnak, a nemzeti közakarata- nak, minthogy saját vérerejéről van szó, ebben a harcban résen kell lennie és nemzeti ipara érdekeit közgazdasági moz- dulataival akként kell fedeznie, hogy mindkét méltányos érdek kiegyeztetésével hasznot hajtó lehessen a világversenyben is a nemzeti gazdasági munka. A jogrend- szerek és törvények mindig alkalmaz- kodnak az élet fellegasaihoz és szükség- leteikhez. Kétségtelen, hogy az emberiség ez új gondolatviharai és az életbe átvitt harcai következményeikben új törvényes ruhát igényelnek.

E törvénynek azonban az életből kell kiindulniok, azoknak anyagát, pél- dával ipari téren, maguknak az iparosok- nak kell — változott viszonyaik kitünté- tésével — kézre adni.

Hogy az iparosok ezt tehessék, sok- kal többet kell maguk között, a maguk életbevágó, iparüző dolgaikkal foglalkoz- niok, mint eddig tették.

A segéd munkások világszerte szer- vezkedtek, mert az élet harcában gyen- gébbeknek érezték magukat, mint a munkaadók. Most azonban szervezetöknél, rajongó összetartásuknál s fegyelmezett, mindig a közönség célját tekintő munkás- ságuknál fogva ők az erősebbek. Most tehát a munkaadókon, az iparosokon a sor, hogy mint gyengébbek, ők szervez- kedjenek, korántsem olyan harcra, hogy a másik részt letörjék és elnyomják, hanem, hogy a szervezett harcos táborral szemben a maguk szervezetének erejével életérdekeiket megvédelmezzék. Ez a szervezkedés világszerte folyik.

Másra is szükséges a szervezet. Arra, hogy szakmabeli iparuk üzésének belső törvényeit az iparosok maguk között

Átköltözés miatt

Csak rövid ideig

a régi helyiségben
Piac-u. 61. sz. Gerő ruha áruházában.
lehet jutányosan venni

férfi-, fiu- és gyermek ruhákat

megállapítsák és egységen járjanak el a harmadik érdektárral, a fogyasztóval szemben. Ebben a szervezkedésben derül ki az is, hogy mily közkötelező törvények illeszkedjenek a megváltozott viszonyokba.

Valamikor az iparosok maguk szabták meg törvényeiket a szentesített céhszabályokban. E kezdetleges és szakmánként illeszkedő kis lokális ipartörvényekben sok üdvös melegség rejtézkedett, amit a későbbi hideg ipartörvények nem tudtak pótolni — Igyekeznünk kell e régies családi hagyományokat és sok üdvös belsőségeiket közös társadalmi akarattal modern alakban életre kelteni. Általában az iparosoknak immár sokkal többet kell a saját ügyeikkel foglalkozniuk, mint idegen közügyekkel és foglalkozásuk fénypontjával ne a hangzatoság, az elegikus panasz, vagy a büszkén vádaskodó bírálat legyen, hanem a szerény, de biztos kétszer-kétfő.

Ma már minden iparos érzi, hogy közös nagy ellenségek állnak kívül a falakon és nem egymás ellen kell folytatni a harcot, hanem a viszonyokban rejlő közös ellenségek ellen. Minden iparágának keresztül kell menni azon a tisztítótüzön, mely az őszinte egyetértéshez vezet s melyben az erősebbek példát adnak a gyengébbeknek, hogy kölcsönös lemondással is elő kell mozdítani az együttes érdekek sikerét.

A debreceni iparos-kör nagy és tisztos multra tekint vissza s régi erkölcsöket ismer. Ereje nagy, mert a legnagyobb iparúzó magyar város iparos közönségére támaszkodik. Példája vonzó és tanítása sikeres lehet. Hallgasson meg másokat is és gondolkozzék. Nem kétkedem, hogy gondolkozásának eredménye — cselekvés lesz. Ezen az uton is apostolokra van szüksége az országnak és az apostol, ki ezen a téren lángra és cselekedetre tudná gyújtani az országot, szintén sokat érdemelne. Addig, amíg maguk az apostolok elérkeznek, apostoli munkájukat mindenütt, így itt is az iparosok élén álló szervezeteknek kell végezniök. Nagy munka, szép munka, nehéz munka, bele kell kezdeni mindenütt.

A tiszántuli ref. egyházkerület közgyűlése.

Az első nap.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, máj. 15.

A legnagyobb magyar egyházkerület a tiszántuli tegnap délelőtt kezdette meg közgyűlését, a melyre a kerület vezető férfiai, a gyűlés képviselői nagy számmal jelentek meg. Eljött az első darabban minisztérium egyáltalán nem tisztelt tagja György Endre is. Itt létének nem igen örvendett senki sem. A gyűlésről, a melyen a gyengélkedő Kiss Aron nem vett részt a következő tudósítás számol be:

A megnyitás.

A közgyűlésen ott voltak dr. Baltazar Dezső, Sütő Kálmán, Domby Lajos, Sulyok István, Dávidházy János, Nagy István, Görömbey Péter, Györy Lajos, Szikszay Zoltán, Széll György, Segesváry József, Széll Kálmán és Biki Károly esperesek, továbbá Rásó Gyula, Uray Imre, Fekete Márton, Bary József, Fráter Barnabás, Fényes Endre, Gencsy Albert, György Endre, Helmezy József és Luby Géza egyházmegyei gondnokok. Tóth János

orsz. képviselő és Domahidy Elemér volt főispán, gondnokok távol maradtak, ugy szintén Tisza István is.

Ott voltak még a tanácsbírák teljes számban és a helybeli s környékbeli lelkészek.

A teljesen megtelt teremben pontban kilenc órakor emelkedett fel Dávidházy János legidősebb esperes és szívet megkapó, magas röptű remekszép imával nyitotta meg a közgyűlést. Az ima után gróf Dégenfeld József egyházkerületi főgondnok mondotta el megnyitó beszédét kiemelve, hogy agg püspökünk gyengélkedése miatt nem jelenhetett meg. Több halott elparentálása után a zsinat üléséről számol be, majd őszinte örömet fejezi ki, hogy Magyarország felől elhárult az abszolutizmus sötét fellege. Az elnököt megéljenzették.

A fontosabb ügyek.

A bizottságok megalakítása után hozzáfogtak a tárgysorozat elvégzéséhez.

A pénzügyi bizottság jelentését olvassa fel Dicsőfi József főjegyző. Köszöni a bizottság Dégenfeld grófnak 1500 koronás újabb adományát a debreczeni egyetem részére. Balogh Ferencnek ezer koronás adományt ad az egyházkerület egyik munkájának kiadására. A fővárosban az egyházkerületek által közösen építendő Calvineum részére hozzájárulást adni fog az egyházkerület, de előbb bizottságot küld ki, mely bizottság javaslatot fog tenni az őszi közgyűlésnek. Calvineum építését szükségessé teszi, hogy a zsinat ülései és az egyházkerület többi esetben való építkezései így oly neheznek, mert nincs rendes helye és otthon a reformátusoknak Budapesten.

A középiskolai felügyelő fizetése még ma is ugyanaz, ami az állás szervezőesékor volt. A felügyelő munkaköre, felelősségteljes hivatása egyre növekedik, míg az idők folytán a felügyelő fizetése mögötte maradt a tanárok fizetésének. A közgyűlés a középiskolai felügyelőnek fizetését 600 koronával emeli.

Az egyházkerületi pénztárosnak, Rózsa Sándornak köszönetét és elismerését nyilvánítja a közgyűlés és a múlt évi jelentését a zárószámadról tudomásul veszi.

Lelkészképeségi javítóvizsgák dec. 19 én eredményesek voltak. Ugy ezt, mint a főjegyzőnek a tanító és tanítóképeségi vizsgálatoknál szóló jelentését.

Az új főgimnázium.

A debreceni újonnan építendő főgimnázium ügye került szóba azután. A főgondnok jelenti, hogy az új gimnázium céljaira 300 ezer koronát folyó számlára az Alföldi takarékpénztárból felvett, az új gimnázium helyiségére a Péterfia-utca első és hetedik számú házat meg is vették. A kultuszminiszter a beruházási alaphoz 66 ezer korona segélyt adott. A jelentést örömmel vették tudomásul.

Egyéb ügyek.

Néhány konventi határozatot vettek tudomásul, azután a debreceni egyháznak százezer koronás egyetemi alapítványának ügye került tárgyalásra.

A főjegyző felolvassa az egyházmegye határozatát, mely helyben hagyja a presbiteriumnak ama határozatát, mely szerint a debreceni egyetemen felállítandó bölcsészeti fakultás létesítésekor folyósítsa az egyház a százezer koronát. Az egyházkerület megerősíti a határozatot.

Révész Imre irodalmi hagyatékát az egyházkerület megveszi.

A baptistákat a kultuszminiszter felveszi az elősmert vallásfelekezetek közzé. Az erről szóló miniszteri rendeletet felolvassák. A közgyűlés tudomásul veszi a miniszteri rendeletet.

Harsányi László hittanhallgató a berni egyetemen tanul még pedig az ottani professzorok tanubizonyossága szerint oly fényes eredménnyel, hogy a főiskola tanári kara kéri a közgyűlést, hogy neki továbbra is segélyt, illetve ösztöndíjat adjon. Széll Kálmán és dr. Ferenc Gyula, valamint Erős Lajos olyan irányban szólalnak fel, hogy az ilyen ügyek a főiskolai igazgatótanács utján kerüljenek a közgyűlés elé. A közgyűlés megadja a segélyt.

A theológia tanári kara előterjesztést tesz a legációk rendezése tárgyában. Némely egyház a főiskola megkerülésével vesz legatust, amivel a jótékony intézmények célját kijátszák kiseblitik s az igazán érdemes és szegény tanulók ez adománytól elesnek. Hosszu és szép vitát provokált ez a tárgy. Az egyházak vezetői lelkesen emelték fel szavukat a hittanhallgatók érdekében. Kimondták, hogy az esperesek utján felszólítják az egyházakat, hogy lehetőleg minden vagyonszámba egyház kérjen legatust ezzel is segédelmet nyújtván a tanulóifjúságnak, első sorban a hittanhallgatóknak. Elhatározták, hogy megtiltják az egyházaknak az ugynevezett specifikálást, azaz, hogy egyes egyház maga vegyen magának a főiskola megkerülésével legatust. Betiltja az egyházkerület, hogy egyes egyházak — a specifikálás eltörlése miatt — ne kérjenek legatust. Végül a hittanhallgatók védelmére kimondták, hogy a káplánokká exmittált IV. éves hittanhallgatók sem saját egyházukban, sem máshol legatit nem vállalhatnak.

Ezek a radikális, de valóban szükséges határozatok, melyek a jövő 1906 — 1907 iskolai év kezdetén lépnek életbe, lehetővé teszik, hogy a legatit, melynek célja az érdemes hittanhallgatókat, esetleg jogászokat néhány forinthez juttatni, ne lehessen kijátszani és a célnak nem megfelelő módon értékesíteni.

A közgyűlés letárgyalta a terjedelmes tárgysorozat 30 pontját, a többi a holnapi folytatásos ülésen tárgyalják. A mai ülést déli 1 órakor rekesztette be az elnök főgondnok.

Balogh Ferenc jubileuma.

Negyvenéves tanári pálya.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, máj. 16.

A magyar kulturának egyik lelkes bajnokát, egy eurpai műveltségű tudóst, a debreczeni főiskola egyik büszkeségét ünnepelte tegnap a tiszántuli ev. ref. egyházkerület. Balogh Ferencz theologiai akadémiai tanárnak szólott az ünneplés, a ki negyven esztendeje tanítja a katedréről a legszebb eszményt a nemes idealizmust.

Az ünnep magasztos, lelket emelő volt, olyan a minőt Balogh Ferencz ragyogóan tiszta egyénisége megérdemel. A hálát, a tiszteletet és szeretetet tolmácsolták előtte, és ő, az őszfürtű, de tüzes fiatal lelkű professzor meghatva, hálásan fogadta az ovációkat.

Az ünneplésről a mely a főiskola disztermében folyt le, a következő tudósítás számol be.

Az ünneplés kezdete.

Jelen voltak: Gróf Dégenfeld József, Weszprémy Zoltán főispán, György Endre, Simonffy Imre, Uray Imre, Roncsik Lajos

Márk Endre, Szikszay Zoltán, Kiss Albert, dr. Ferenczy Gyula, Csiky Lajos, Tóth Lajos, dr. Ujfalussy József, Dóczy Gedeon, Karay Sándor, Sulyok István, Domahidy Elemér, Biber József, Marjai Péter, Széll Kálmán, K. Tóth Kálmán, Dicsöffy József, dr. Nagy Zsigmond, Dávidházy János, P. Nagy Zoltán, P. Nagy Árpád, Balogh Ambrus, Lestyán Adorján, Borsos Benő, Soltész Farkas, Biki Károly, Csóka Samu, Juhász Mihály, dr. Magoss György, Szele György, Kiss Elek, Oláh Károly, Juhász Mihály kir. tanácsos, Nagy Vilmos, Sass Béla, Erős Lajos, dr. Tüdös János, stb. stb.

Fél hatkor vonult be az ünnepelt terembe, a melyet ekkor már diszes hölgy közönség s a notabilitások teljese meg töltötte. Az emelvénytől jobbra ültek a jubiléus fiai Balogh Ferencz lelkész, Balogh Béla, Balogh Ernő dr. és Balogh Géza Zajos tapsok és éljenek mellett vonult fel az ünnepelt az emelvényre, követve tanártársaitól.

Az elnöki emelvényen az ünnepelt Balogh Ferencz, gróf Dégenfeld József, Csiky Lajos, Dicsöffy József, Biki Károly foglaltak helyet. A főiskolai énekharé- endített „Jertek ünnepelni — jertek” című érfi négyésre.

Az üdvözlő beszédek.

Ezután gróf Dégenfeld József állott fel, s a következő beszédet mondta:

Mélyen tisztelt ünneplő közönség. Ezelőtt negyven évvel az egyházkerület tavaszi közgyűlésén két fiatal tanár lett megválasztva. Az egyik, a ki szintén kiválósága volt a református egyháznak már meghalt. A másik köztünk van, köztünk él, dolgozik lankadatlan energiával és munkakedvvel. Légió azoknak a száma, a kik ettől a kiváló férfiutól tanulták a hitet, a vallás szeretetét. Ezek a régi tanítványok karöltve a mostaniakkal felhasználták az alkalmat, hogy jubilálják a kiváló férfiut. A mikor az ünnepséget megnyitom, örömmel, igazi szeretettel üdvözlöm a főiskola büszkeségét Balogh Ferencet és kívánom, hogy a kiváló férfi sokáig legyen büszkesége, oszlopa a debreceni theologiai akadémiának, a debreceni főiskolának. (Éljenzés.)

Biki Károly szatmári esperes emelkedett ezután szólásra, lelkes szép beszédben ünnepelte a jubiléust. Imával kezdi beszédét. Hálát adott az isteni gondviselésnek, hogy megengedte érni azt az időt, a mikor leróhatják a tanítványok hálájukat a mester lába elé.

Negyven évvel ezelőtt ő mint első éves theologus szintén tanítványa volt az ünnepeltnek. Azóta sok idő mult el, a mely alatt hó szállott a tanár fejére — de a szeretet, hála, és tisztelet iránta csak erősödött. Negyven év alatt egész sereget nevelt Balogh Ferenc a protestáns egyháznak. Ezek a tanítványok lelkese- dést, idealizmust hoztak el Balogh Ferencről emlékül, a ki nemcsak tanár, hanem lelkes, igazi magyar hazafi volt minden időben. A hízogó magasztalás nem illik Balogh Ferenc egyéniségéhez, épen azért csak azt konstatálja, hogy Balogh Ferenc működésének hatása óriási volt. Az a szent tűz, a mely Meliusz Pátértől kezdve Balogh Ferencig mindig tulajdona volt a debreceni főiskolának. Ez a tűz, gyűjt, éltet, ennek kiveszni nem szabad soha.

A mai ünnepen itt van a debreceni főiskola, a tiszántuli egyházkerület — az elnökség, esperek, a gondnoki kar, az egyházkerület képviselője, a kik mind Balogh Ferencet ünneplik. Ritka szerencse ez, melyet kevés ember ér meg. A profétának nem adatott meg népét bevezetni az ígért földjébe. Hisszük, hogy Balogh

Ferenc be fogja vezetni tanítványait az ígért földjére, a debreceni egyetembe. (Éljenzés.) Még egyszer melegen üdvözlö az ünnepeltet és átnyújtotta a régi tanítványok ajándékát. (Lelkes és hosszantartó taps és éljenzés.)

Csiky Lajos theologiai akadémiai tanár az ünnepelt egyik legrégebbi kar- társa mondott ezután szép beszédet a melyben a tanári kar üdvözlését tolmá- csolta. Az ifjuság részéről Pap László szenior értékes szép beszédben ünnepelte Balogh Ferenc ragyogó érdemeit.

Dicsöffy József egyházkerületi fő- jegyző olvasta fel ezután azokat az üd- vözlőket, a melyen az ünnepeltet ér- keztek. Az első Kiss Áron püspök üdvöz- lete volt, aztán következett a Csokonai- kör, a budapesti ref. theologiai akadémia tanári kara, a pápai theologiai akadémia, a debreceni főreáliskola igazgatója. (Él- jenzés.)

Ezután az ünnepelt emelkedett szó- lásra s a következőket mondta.

Balogh Ferenc köszönete.

Pályám határán ez ünnepélyes órán a dicséret egy sora jut eszembe:

„Boldog kinek nem kell szánni
Elvesztett idejét bánni.”

Boldog vagyok, hogy e határkőnél eredményre tekinthetek vissza, a melynek titka az volt, hogy egy olyan intézet szolgálatában tölthettem el időmet, mint a debreceni.

Nem Debrecenben kezdette meg tanulmányait — Nagyváradról jött ide, onnan hozta el a debreceni főiskola hir- neve. Mint szegény, apa anyja és testvér- nélkül való fiu jött ide. Küzdött dolgo- zott s fél száz év óta itt él ebben a főis- kolában, ezért a főiskoláért. Legyen ái- dított a főiskola, hogy lehetővé tette egy fiatal ember előhaladását.

Beszéde további részén vázolja éle- tét. Szenior volt, külföldre ment, ezután érte az a megtiszteltetés, hogy tanárrá választották.

Tett a mit tehetett — s boldognak érzi magát, hogy nemcsak egyházi, de világi növendékeinek is ismereteket nyuj- tott. Boldognak érzi magát, hogy a főis- kola hírnevét irodalmi munkájával emelte, hogy a debreceni főiskola összeköttetését a külföldi iskolákkal fenntartotta.

Ezt a kitüntető méltatást melyen megatva köszöni azért is, mert ez a kol- légium történetében páratlan. Igéri, hogy meghálálja ezt a páratlan figyelmet, és pedig úgy, hogy elvégzi egyik legszebb művét, a debreceni kollégium történetét. (Lelkes éljenzés és taps.)

Beszéde végével volt tanítványaihoz fordult, lelkes, tüzes fiatalos hévvel el- mondott beszédben köszönte meg a meg- emlékeztést és az ünneplést. Kartársainak is megköszönte a szives ünneplést, s tün- tető meleg éljenzés közt fejezte be szó- noklatát.

Az ünnepélyt a mely minden tekin- tetben magasztos és felemelő volt, a főis- kolai énekharé éneke zárta be.

Ázsia Debreczenben.

A rendőrség ügye.

A tanács mélyen alszik.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, május 15.

Ebben a gazdag városban, ahol pénz volna a modern intézkedésekre, tesped min- den, szünetel az alkotás munkája és a semmittevés munkája üli diadalát. — Az

elmúlt esztendő szomorú tapasztalatai a mit az ez évi események csak sokszorosí- tottak erős bizonyítékát nyújtották annak, hogy Debreczen város rendőr szervezete a mai alakjában egy ilyen nagy város köz- biztonsági szolgálatait ellátni képtelen.

Vecsey Imre főjegyző elnöklésével a Meliusz téri rablógyilkosság után alakult egy bizottság, mely a rendőrség szerveze- tét átdolgozni volt hivatva, ez a bizottság a megalakulás óta semmit sem tett, sőt a mi kicsit tett is, értjük a világítás kérdé- sének rendezését, azt is elvetette.

A nagy közönség, a mely a gazdag várostól méltán várhatná, hogy jó köz- biztonsági szolgálatot kapjon, egyelőre tét- lenül nézi a semmittevést. De a mennyire mi ismerjük a közönséget türelme már fogytán van és a legközelebbi városi tiszt- viselői választáson meg is adja a feleletet a hallatlan semmittevéstre.

Esze ágában sincs ennek a városi tanácsnak, hogy a rendőrlétszámot szapo- rítsa, a lovas rendőrséget visszaállítsa, a titkos rendőr szolgálattal a nyomozói rend- őrszolgálatot kiegészítse, a világítás kér- dését akként rendezze, hogy a lámpák úgy mint a téli időben reggelig hagyassanak égve. Pedig példa van rá, hogy a legvak- merőbb rablótámadások nyáron történnek.

Aztán még adni kellene a modern előrehaladásnak is valamit. Jóval kisebb vá- rosok sokkal előbbre haladtak mindenben, mint mi. Bizonyára ennek nem az irnoki kar az oka, hanem a vezetőség, jobban mondva a vezérférfiu a polgárnagy ur.

De persze mikor cselekvésről van szó, akkor nem áll elő senki és mikor a fizet- és rendezés van napirenden a „személyek körüli” intézkedések az elsők. — Nem jól van ez így!

Tenni kell itt valamit. Mindezeket a dolgokat teljes tisztelettel ajánljuk az új főispán szives figyelmébe és bizunk a jó- vőben, hogy az ő erős és tapasztalt keze jóra hozza mindazokat a mulasztásokat, a miket a polgárnagy urék olyan kurtán, furesán és kvaterka közben elfelejtettek.

Betörés a főtéren.

Feltört piaci üzlet.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, május 15.

Kedden virradó éjjel a piac egyik üz- letében betörők jártak. Jellemző ez a deb- receni közbiztonsági állapotokra, hogy ilyesmi a Piac közepén is megtörténhet. Az eset részletei ezek:

Horowitz Zsigmond papirkereskedő tegnap reggel megütközve látta, hogy az éjszaka folyamán üzletében betörők jártak. Rögtön a rendőrségre ment és bejelentette az esetet. A betörők a szomszéd bolton keresztül hatoltak az üzletbe. A volt Kun Márton-féle üzletet ugyanis új tulajdonosa Pintér Dezső átalakíttatja. Az átalakítás miatt aztán ez a Kun-féle üzlet egész éj- szaka nyitva maradt.

A két üzletet egymástól — minthogy valaha egy volt — egy deszkafal választja el. A betörőknek tehát nem sok munká- jukba került e falon keresztül törni és be- hatolni.

A betörők szerencsére nem sok holmit vihettek el, azért Horowitznak mégis je- lentős kárt okoztak. A rendőrségen külön- ben a szükséges lépéseket megtették, hogy a tettes kézre kerüljön. De hogy lesz-e ennek eredménye, azt előre megállapítani

nem lehet Mindenesetre több eredménye lenne a keresésnek, ha a nyomozó szolgálatok összes terhe nem három ember nyakára lenne varva.

Vármegyénk és vidéke.

Érdekes esküvő. Egerből jelentik. Érdekes esküvő ment végbe hétfőn. Bajzáth Adám földes gazda tegnap tartotta arany lakodalmát, ugyanakkor leánya ezüst lakodalmát ünnepelte, két unokája pedig egy másik oltárnál esküdött hűséget élettársának.

Öngyilkosság vagy büntény. Zalaegerszegről írják. Ma délelőtt 11 órakor Toponár községhez tartozó taranyi erdőnek fenyvesébe a füredi legelőktől mintegy 200 lépésnyire az erdőkerülők egy férfi hullát találtak. A halott kalap nélkül, jobb oldalán feküdt, mellette botja a test már feloszlásnak indult. Ugy mondják, hogy az ismeretlen halott Csapó Ferencz mósódosi kanász lenne, ki február 23-án eltűnt és azóta semmi életjelt sem adott magáról. Ez még nem bizonyos. Valamint az sem, hogy természetes halállal mult-e ki, vagy öngyilkosság lett, vagy pedig büntény áldozata. A megajtendő boncolás és személyazonossági megállapítás fog majd világosságot deríteni az eddig teljesen homályos ügyre. A halottat egyelőre a toponári temető hullaházába helyezték el.

Öngyilkos gazdálkodó.

Meghalt a családja előtt.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, május 15.

A Debreczenhez közel eső Tiszadada községben megdöbbentő öngyilkosság történt, a melyről tudósítónk a következőket jelenti.

Fodor István, vagyonos tiszadadai gazdálkodó vasárnap baráti körben töltötte az időt. Kedélyesen poharazott, beszélgetett barátaival. Estefelé aztán elbucszott.

— Isten veletek, mondotta a társaság tagjainak. Mi aligha fogjuk egymást ebben az életben látni.

A jóbarátok nem sokat törődtek a különös bucsuval. Nem vette komolyan senki, az volt az általános vélemény, hogy Fodor István többet ivott a kelletténél. Pedig hát a bucsu csakugyan végleges bucsu volt.

Fodor István haza ment a baráti társaságból, s az udvaron családja szemeláttára agyonlőtte magát. A lövés gyorsan végzett vele, a szerencsétlen ember rövid kínlás után meghalt.

Hogy mi vitte reá a jobb sorsra érdemes embert az öngyilkosságra, azt nem lehet megállapítani, mert levelet nem hagyott hátra. Az öngyilkost nagy részvét mellett temették el.

Színház.

Az ifju Csokonai premierje Nagyváradon. Nagyváradon vasárnap este adták először Homonnai Albert pályanyertes színművét az ifju Csokonait. Az előadás iránt nagy volt az érdeklődés, úgy hogy a színház zsufolásig megtelt. A nagyváradi közönségre is mély hatást tett a darab, s lelkes ovációban volt része a talentumos szerzőnek Csokonait Nagy Sándor, Lillát E. Kovács Mariska, Pukit Tóth Elek játszotta. Az előadás után banket volt.

UJDONSÁGOK.

Szerkesztőségi telefon sz. 339.

Szerkesztőségi 6.: d. e. 8—12 d. u. 2 ó. éjjeli 2.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Piacz-utca 47 sz. a.

— **Személyi hírek.** Mezössy Béla országgyűlési képviselő Debreczenben időzött. Dr. Purjesz Zsigmond egyetemi tanár Debreczenben tartózkodott.

— **Bocskay szobor Debreczenben.** A városi tanács mai ülésén elfogadta Oláh Károly kulturtanácsnok indítványát és kimondotta, hogy Debreczenben Bocskay szobrot fog felállítani és pedig a budapesti Bocskay szobornak mindenben megfelelőt. Ennél fogva megkeresi a fővárosi tanácsot, hogy a szobor mintázatát engedje át Debreczennek. A jog- és pénzügyi bizottságot pedig utasította, hogy jelölje ki azt az alapot, a melyből a Bocskay szobor bekerülési árát fedezheti.

— **Ülések a városházán.** A városházán a napokban a következő ülések lesznek: május 16-án nyugdíjbizottság, máj. 19-én a rabsegélyző egyesület, május 17-én a jog- és pénzügyi bizottság, május 27-én pedig a gazdasági bizottság.

— **A főispáni szék.** Debreczen város és Hajdúvármegye közgyűlési termében az elnöki szék a főispáni szék. Innen vezeti az elnöklő főispán a közgyűléseket — ehez a székhöz van fűzve a főispáni állás minden tradíciója. Ezt a két tisztet széket alaposan ledegradálta az a körülmény, hogy a jó diszmagyaros Naszády Iván, a mikor azon a bizonyos márciusi napon husárjaival végig rohogott s beinstalláltatta magát, ezen foglalt helyet. Alkotmányos főispán ezekbe a székekbe nem ülhet. Épen azért igen helyes dolog lesz, ha a főispáni installáció előtt mindkét széket kidobják a közgyűlési termekből. Had tűnjék el a darabont kornak minden gyalázatos emléke.

— **Bocskay ünnep P.-Ladányban.** Május 20-án P.-Ladányban is megfogják ünnepelni Bocskay Istvánnak, a hajdu fejedelemnek dicső emlékezetét. Az ünnepély programja a következő: I. Egyházi rész. Délelőtt 9 órakor ünnepi istentisztelet a református templomban, melyen az alkalmi vegyeskar énekel s Kiss Ferencz ref. lelkész prédikál. — A perselyek az

országos „Bocskay alap” javára tétetnek ki. Délelőtt fél 11 órakor a presbiterium diszülése, hol Bocskay emlékezetét jegyzőkönyvileg örökítették. Délelőtt 11 órakor iskolai emlékünnepele a ref. leányiskola udvarán a következő műsorral: 1. Himnusz éneklés a felsőbb osztályok. 2. Nagy Róza tanítónő szavalata. 3. Emlékbeszéd tartja Andorkó Márton tanító. 4. Iskolás fiúk és leányok szavalata. 5. Szózat. Éneklés a felsőbb osztályok. II. Polgári ünnepély. Délután fél 4 órakor a különböző egyletek, testületek, hatóságok gyülekezése a ref. templom téren, innen felvonulás zászlókkal a községhez előtti térre, hol 4 órakor az ünnepély sorrendje ez: 1. Az egybegyűlt közönség éneklés a szózatot. 2. Emlékbeszédet mond Kun Szabó Gyula ref. s. lelkész. 3. Szaval Daróczy Pál ref. tanító. 4. A közönség éneklés a Himnusz. 5. Az ünnepélyt bezárja Papp Elek országgyűlési képviselő. Visszavonulás a ref. leányiskolához. III. Társasvacsora és táncmulatság. 1. Este 6 órakor közös vacsora a ref. leányiskola dísztermében. Egy teríték ára két korona. Aláírási iverk minden körben, a ref. lelkészi és gondnoki hivatalban találhatók. A bankett jegyek Rácz Sándor pénztárostól vehetők át. 2. Ugyanakkor a ref. leány iskola udvarán készült két sátorban táncmulatság, melyen 50 fillér belépti díj mellett mindenki szívesen látatik. A báljövdelemből az ünnepély költségei fedeztetnek. Az iskola udvarra este csak bankett jeggyel, vagy bál díj mellett lehet belépni. A vacsorához az udvar nyugati, a bálra a keleti kapuján lesz a bejárás fentartva.

— **Szabó József halála.** A kir. törvényszék egy derék, szorgalmas, közszeretettel álló tisztviselője Szabó Fekete József törvényszéki aljegyző, vizsgálóbíró segéd dült ki tegnap az élők sorából. Szabó F. József már régóta szenvedett tüdőbajban, de betegsége dacára dolgozott. Öt nappal ezelőtt azonban a tüdőgyulladás ágyba döntötte a szorgalmas hivatalnokot és onnan nem kelt fel többet. Temetése esütörtökön délután 3 órakor lesz a Szent Anna utcai gyászháztól, melyen részt vesz a kir. törvényszék egész tisztikara.

— **A kamara közgyűlése.** A kereskedelmi és iparkamara május hó 17-én székháza tanácstermében rendes közgyűlést tart. Az ülés délután fél 4 órakor veszi kezdetét. Napirenden sok fontos tárgy van, a gyűlés iránt igen élénk az érdeklődés.

— **Diákok kirándulása.** A debreceni felső kereskedelmi iskola középső osztálya Fux Antal tanár vezetése alatt ma kivonult a Berger és Horváth tóglagyár telepére. A gyár megtekintése után a tulajdonosok kitűnő oszonnával lepték meg a társaságot.

— **Hajóösszeütközés a Dunán.** Budapesti tudósítónk telegrafálja. Nagy riadalmat keltett ma délelőtt a Dunán két hajóösszeütközése. A Margithid felől közeledett a pesti oldal felé a Margitsziget nevű csavargózós. Ugyanakkor a Lipótvárosi hajó állomásról elindult a Dunagőzhajós társaság Hattyu nevű hajója, hogy a Bomba-téren kikössön. Eddig még meg nem állapítható okból a két hajó összeütközött és mindkettő megsérült. Az utasok között nagy riadalom támadt. Szerencsére a csavargózós a víz színe

Ullmann Salamonn

fűszer-, gyarmatár- és petroleum nagykereskedését

= 1906. május hóban =

az ujonnan épült Gelger házba (Piacz-u. 81.) helyezi át.

fölött kapott sérülést és így az utasokat veszedelem nélkül átszállíthatta a Batt-hány-térre.

— Hajduszoboszló csődben.

A független Hajduság írja: Hajduszoboszló város háztartási fedezete teljesen megingott és a város ez időszereint a csőd küszöbén áll. A legutóbbi városi közgyűlésen szóba jött a városi háztartási számadás és a közgyűlés olyan értelmű határozatot hozott, hogy a polgármester a város követeletét hajtsa be, a városi tanács pedig a valóságnak megfelelő számadást készítsen. A gyűlés utóljára 3400 kor. kölcsönt szavazott meg.

— **Meghaltak.** A tegnapi nap folyamán a következő halálozásokat jelentették be az állami anyakönyvi hivatalban: Tar Jánosné ev. ref. 72 éves, Madai Róza ev. ref. 1 hónapos, Korpa Erzsébet ev. ref. 11 hónapos, Varga N. halvaszületett, Kerecsi Eszter ev. ref. 8 éves, Szegedi László ev. ref. 3 éves, Kiss Mihály ev. ref. 70 éves, Juhász Mihály ev. ref. 20 éves, Bulster Ágostonné róm. kath. 63 éves, Szabó József ev. ref. 49 éves

— **Öngyilkos uri leány.** Budapesti tudósítónk telegrafálja. Ma éjjel tájban a Kis János utca 4. sz. ház előtt egy 18—20 év körüli barna haju uri leány halántékon lőtte magát és nyomban meghalt. Kiletét nem tudták megállapítani. Levelet találtak nála, melyen a következő sorok állottak:

Hogy ki vagyok? Ne keressék.
Hogy kiért tettem? Ne kutassák.
Szegény testem ne boncolják
Kérem, hullám békén hagyják
Tettem oka ismeretlen
Titkom más világra vittem.

Találtak nála egy Dógl Lajos Maros-Vásárhely címre kiállított 2 koronáról szóló postautalványt, továbbá egy Jaeger János aláírással ellátott levelet, a melyben azonban csak közömbös dolgok voltak. Az öngyilkos zsebkendőjében A. E. monogram volt. A rendőrség azt hiszi, hogy a leány Marosvásárhelyre való és rokona Agh Lajosnak. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **„Bocskay hadi népe.”** Dr. Boldisár Kálmán történelmi munkája megjelent és 1 kor. 20 fillérért kapható Hoffmann és Kronowitz kiadóknál.

— **Elveszett** egy zsemlyeszínű hesszu szőrű leonbergi kutya. Szíves megtaláló piac utca 41. szám alatt (hátsó kertben) illő jutalomban részesül.

— **„Hajdumegyei népbank”** Piac-utca 26. sz. nagytözsde épületében, heti 50 filléres befizetésre 100 korona kölcsönt folyósít, mely után külön kamatot nem kell fizetni.

— **Ujjonnan készült diszterem, Virág étterem** a Dreher sörcsarnokban igen alkalmas bankettek lakadalmak, társas vacsorák, táncmulatságok, gyűlések megtartására ajánlom a legmérsékeltőbb árszámítás mellett minden igényeket kielégítő konyhám egy kitérő **hogyi és kerti boraim** megízlelésére kérem a nagyérdemű közönséget, Tisztelettel Márkus Jenő.

— **Legdivatosabb** hosszúsáru keztyű óriási választékban Schön Sándor keztyű- és kötszerésznél Piac-u. 12. Stenczinger-ház. „Luna” legújabb pipere tárgy.

— **Jegyezze meg,** hogy Hrabéczy Antal ruhafestő és vegyi-tisztító intézete Széchenyi-u. 42. sz. a. van. A gőzmosódában a ruhát nem klórozzák.

— **Napernyők, keztyűk, harisnyák, kész női és férfi fehérneműk, a legolcsóbban szerezhetők be Asztalos József üzletében Kossuth-u. 4.**

— **Az általános drágaság** dacára is, ha jól és olcsón akar vásárolni (olcsóbban mint bárhol) keresse fel **Mandel és Társa czipő üzletet** Piac-u. 44. sz. hol óriási választékot talál, mindenféle házilag és saját készítményű, női férfi és gyermek czipőkből, a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig.

Elégedetlenség az alkotmány-párt mozgalma miatt.

Az osztrák miniszterelnök programja.

A kormány javaslatai.

— Távirati tudósítás. —

Budapest május 15.

Az országos függetlenségi pártban elégedetlenséggel fogadták az alkotmánypártnak azon törekvését, hogy a függetlenségi párttal egy koalíciós szövetkezetben egyesülni akar. A párt tagok emiatt igen kedvetlenkedtek és sokan a párt kijátszását látják benne. A párt tehát már előre is elvetette az az alkotmánypárt ezen törekvését.

A kormány nyilvánosságra hozott programját ma megerősítették. Werkerle Sándor az újságírók előt kiejelentette, hogy a kormágnak első és főtörekvése lesz az indemnitást, megszavaztatni, a sorozást keresztül hajtani, a külföldi szerződéseket letárgyalni, törvényerőre emelni a magyar horvát kiegyezést megszavaztatni a költségvetést, megalkotni a delegációt.

Hohenlohe herceg az új osztrák miniszterelnök ma tartotta az osztrák képviselőházban program beszédjét az általános választójog hívének vallotta magát és hangsúlyozta, hogy minden állampolgárnak örülni kell azon, hogy Magyarországon helyreállott a rend, azonban nem helyeselheti a magyar kormágnak a gazdasági külön válasra vonatkozó törekvését. Mert minden olyan hullámot vissza kell verni, a mely Ausztriát gyöngitené. Már pedig ez Ausztriának anyagi romlását mozdítaná elő. Ezt a törekvését tehát a kormágnak nem pártolhatja.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternek az a szándéka, hogy gyökeres akciót indít Magyarország kereskedelmének a fellendítésére. Ebben az aktióban gróf Batthyányi Lajost is be kívánja vonni, ezért célja őt a kereskedelmi miniszteriumban egy magasabb tisztségre kinevezni.

Kossuth lakásán egyébként ma ismételtén miniszter tanács volt. A miniszter tanácsban a képviselőház megnyitására nézve folytak tárgyalások.

TAVIRATOK.

Kinai alkirály Budapesten.

Budapest, május 16. Szerdán délután Tai-Hung-Chi, kínai alkirály és Tuan-Fang kínai kultuszminiszter ve-

tése alatt 32 tagú küldöttség érkezik Budapestre, hogy ipari berendezkedéseinket tanulmányozza. Két napot töltenek Budapesten. A vendégek Zsolnán át Oroszországba mennek.

Az Orosz forradalom.

Moszkva, máj. 15. Tegnap az oroszok május 1-én szünetelt a munka. A gázgyár munkásai is sztrájkoltak, a város világítás nélkül maradt. A közuti kocsik nem közlekedtek. Az üzletek legnagyobb része nyitva maradt.

Varsó, máj. 15. Ma este a „Mahailovszka” uton Konstantinov rendőrtisztviselő ellen, kit kegyetlensége miatt gyűlöltek, bombamerényletet követtek el. A bomba darabokra tépte a tisztviselő testét. A merénylő többször rálőtt az üldöző katonákra, többen megsebesültek. Katonáság vonult ki, mely az összesődült tömegre sortűzet adott, 3 meghalt, 19 megsebesült.

Lázongások Oroszországban.

Róma, máj. 15. Cagliári városban az élelmi cikkek megrágulása miatt zavargás volt. A zendülők a pályandvaron 3 lokomotívot szétszedtek s mindent elpusztítottak. Csapatok léptek közbe, melyeket a zendülők közáporral fogadtak. A katonák sor tüzet adtak, kettő megsebesült, egy meghalt. A katonák közül is több megsebesültek.

Uj képviselők.

Budapest, máj. 15. A pótválasztások ma tovább folytak, Szegszárdon egész erős volt a küzdelem Boda és Szabó között. Boda kapott 724, Szabó pedig 827 szavazatot. Kanizsán Kardos 697 szavazatot, Pap 483. Megválasztott képviselők lettek tehát Szabó Károly Szegszárdon és dr. Kardos Samu Kanizsán.

Mint késő éjjel jelenti tudósítónk Szegszárdon Szabó Károly 183 szótöbbséggel, Béga-Szent Györgyön Kardos Samu 238 szótöbbséggel, Török Kanizsán Tallián Béla 287 szótöbbséggel és Párkányon Binek Kálmán 1 szótöbbséggel képviselőkké választottak.

Söprök a darabantokat.

Budapest, május 15. Darányi Ignác földmívelési miniszter ma megvonta a megbízást Kubinyi Géza miniszteri biztostól, a kit egy ármentesítő társaság nyakára még a darabant kormány küldött ki, Darányi Ignác kijelentette, hogy miniszteri biztost többé nem küld ki.

Ujabb fordulat a Kóburg ügyben.

Budapest, máj. 15. Kóburg Lujza hercegnő elégedetlen az ügyében kötött egyezséggel és annak felbontásával dr. Frischhammer bécsi ügyvédet bizta meg. A hercegnőnek a pénzügyi dolgokra nézve vannak kifogásai, a melyeket szerinte ügyvédje Visontai Samu nem végzett el korrektül.

A képviselő gyilkosa.

Budapest, máj. 15. A kuria ma foglalkozott Marik János szabadkai gazda ismert bűnyüével. Marik ugyanis a múlt év őszén az utcán agyonverte Miloszajevics Milán képviselőt, akit

vagyonának elpusztításával vádolt. A kuria a bejelentett semmiségi panaszt elutasította és jóváhagyta a szabadkai esküdtbíróóság ítéletét, mely szerint 10 évi fegyházra íteltetett.

Polónyi diszalbuma.

Budapest, máj. 15. Polónyi Géza igazságügyminisztert belvárosi választói diszalbummal lepik meg.

Az új szatmári püspök.

Egy érdekes kinevezés.

— Express tudósítás —

Budapest, máj. 15.

A hivatalos egyik legközelebbi száma fogja közölni, hogy a király szatmári püspökké dr. Jordán Károly szaniszlói apátplébánost nevezte ki. Ennek a kinevezésnek — mint értésülünk — az előzményei nem éppen érdektelenek. A szatmári püspöki állás betöltésének kérdése már a Fejérváry-kabinetet nagyon izgatta, de nem nyulhatott hozzá, mert a hercegprímás a miniszterelnöknek tudtára adatta, hogy a törvénytelen kormány minden előterjesztésével szemben egész befolyását latba veti.

A dolog így pihent, de az új kabinet megalakulásakor már újra erősen aktuális lett. Több ok sürgőssé tette a szatmári püspöki szék betöltését és gróf Apponyi Albert a papságból ki is választott három nevet, akiket kinevezésre alkalmasoknak talált s közölte azokat a hercegprímással, hogy válassza ki közülük azt, a ki neki a legjobban konvenial. Vaszary Kolosnak azonban az egyik jelölt sem tetszett, visszaküldte a listát s kijelentette, hogy most a mikor különböző események a püspöki kar tagjainak megválasztásában kétszeres elővigyázatosságot tanácsolnak, a kultuszminiszter választását azért nem erősítheti meg, mert a három kiszemelt egyházi férfi között egyiket sem ismeri.

Neki azonban van egy kedves papja, a kinek kiválóságáról személyen is bőven volt alkalma meggyőződni s az a kívánsága, hogy az legyen az új szatmári püspök.

A kultuszminiszter meghajolt a hercegprímás óhajta előtt s így dr. Jordán Károly lesz a szatmári püspöki rezidencia ura. — Más oldalról viszont e sorok megírása után azt jelentik nekünk, hogy a szatmári püspöki székre Szencsényi egri kanonokot, Samassa érsek adlátusát szemelték ki. A két információ egybevétele már csak ezért is pikáns, mert a kinevezés megmutatja, hogy melyik befolyás erősebb a kormánynál, az egri érdeké, vagy a hercegprímásé.

Az örült merénylete.

Revolveres szerelmes.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, május 16.

Fejes István asztaloslegény néhány évvel ezelőtt megismerte Balaton Perencen Horánszky Margit postamesternőt. Az asztalos legény udvarolni kezdett a szép leánynak, aki természetesen visszautasította a szerelmes legény ömlengését. Később a postamesternő férjhez ment egy kolozsvári hivatalnokhoz, a legény pedig elmaradt.

Horánszky Margit néhány héttel

ezelőtt Budapestre jött, hogy szüleit meglátogassa. Szüleinek Krisztina-körút 34 számú lakásán szállott meg. A minap egyszerre megjelent a házban Fejes István és Horánszkyékhoz bebocsátást kért. Természetesen nem eresztették be. Azóta napról-napra ott ácsorgott a ház előtt.

A család értesítette a rendőrséget, ahonnan Acéi Pál detektívét küldték ki, hogy kikémlelje a legény szándékát. Ma reggel a legény valahogy bejutott Horánszkyékhoz, revolvert fogott a családra és mindenkit kiirtással fenyegetett, ha nem adják hozzá Horánszky Margitot. Ebben a pillanatban betoppant a lakásba a detektív és a revolverrel hadonászó legényt lefogja. Bevitte a főkapitányságra, ahol megállapították, hogy veszedelmes örült. Beszállították a Lipótmezei tébolydába.

Törvénykezés.

Az új igazságügyi államtitkár.

A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Imling Konrád budapesti ítélőtáblai tanácselnököt igazságügyi államtitkárrá kinevezte.

Imling Konrád, született Stoószon (Abauj-Torna) 1840 november 26 án, gimnáziumi tanulmányait Rozsnyón és Kasán végezte, a jogi tanulmányokat a pesti tudományos egyetemen 1860—64-ig. Egy ideig gróf Andrássy Manó házában nevelő volt, a joggyakorlati éveket a királyi kuriánál, ügyvédeknel és orvosi törvényszéknél töltvén, 1868-ban doktorátát avatottatott s ugyanekkor ügyvédi vizsgát tett. Ezután Késmárkon volt ügyvéd, 1873-ban bírónak nevezték ki a tornai törvényszéknél, ennek megszüntével 1877-ben a kassai törvényszéknél, ahonnan 1881-ben pótbíróként a budapesti királyi ítélőtáblához került. Rendes bírónak 1886-ban nevezték ki és mint ilyet 1889. törvényelőkészítési teendők teljesítésére és a telekkönyvi betétek szerkesztése fölött főfelügyelet gyakorlása végett osztották be az igazságügyminisztériumhoz, ahol 1891-ben kuriai bírónak történt kinevezése után is mindeddig működött. Tagja az ügyvédi, a bírói vizsga és a jogi állami vizsga bizottságainak.

A részeg ember barátja. Tréfi Mátyás püspökladányi parasztleány együtt mulatott a télen Márki Sándor barátjával. Mindketten sűrítgették a jó karcost és Márkinak csakhamar a fejébe szállt az ital. Az ittas állapotban levő Márki elővette tárcáját és a benne levő sok pénzt mutogatta barátjának. Közben elejtett hét drb. huszoronás aranyat, mit Tréfi felvéve zsebre vágott. Egy alkalommal, midőn Tréfi is nagyon fenekére talált nézni a boros poharaknak, eldicsékedett ezen tettevel barátainak, a mi fülébe jutott Márkinak is és feljelenté hűtlen cimboráját. A törvényszék tegnapi fővádtanácsában jogtalan elsajátítás vétsége miatt 6 havi börtönre ítélte Tréfi Mátyást. Vádolt az ítéletet megfelelőbbézte.

Ellopták a kerítést. Elek Imre és Elek János h. szoboszlói napszámosok a város tulajdonát képező vadaskert kerítését állandóan lopkodták és azt használták fel tüzelésre. Egy éjjel midőn épen ismét egy csomó deszkával akartak meglépni Elekék, rajta kapta őket a csősz és feljelentette a tolvaj napszámosokat. A törvényszék tegnapi fővádtanácsában miután

vádoltak tetteket beismerték, Elek Imrét hat havi börtönre ítélte jogtalan elsajátítás vétsége miatt, Elek Jánost pedig bűnrészesség vádjára négy napi fegyházra ítélte. Vádoltak az ítéletet megfelelőbbézte.

A cserei legények. Egy csapat cserei parasztleány bejött Debrecenbe a múlt év augusztusi havában a nyári vásárra és midőn délután a tanyai lányokkal mentek hazafelé széles jókedvök nem ismert határt. Hogy virtusokat megmutassák utközben fűbe-fába belekötöttek a duhaj legények. A csereén összetalálkoztak Gergely Ferenc gezdálkodóval, ki nem hagyta szó nélkül a gonyolódást. Mire neki mentek az ártatlan embernek a garázda suhancek és a nálok levő bottal összeverték a szegény védtelen embert. A törvényszék súlyos testisértés vétsége miatt ma vont a felelősségre a virtuskodó legényeket és Kiss József, Kovács Lajost, Kocsi Sándort hat-hat napi fegyházra, Kósa Lajost pedig 10 napi fegyházra és 10—10 korona pénzbüntetésre ítélte. Vádoltak az ítéletben megnyugodtak, s így az jogerős.

Közgazdaság.

Terményfőzsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati je entéae.

Budapest, 1906. május 15.

Készaru 5 — 0 olcsóbb, határidők derontéálnak.	
1906 októberi buza	16 08. — 10
1906. áprilisi buza	— — — —
májusi buza	— — — —
októberi roza	13.28. — 30
1906. áprilisi roza	— — — —
októberi zab	12.80. — 82
áprilisi zab	— — — —
1906. májusi zab	— — — —
1906. májusi tenger	13 08. — 10
1905. júliusi	13 28. — 30
1905. aug.	— — — —
szepetembri	— — — —
1906 augusztusi repoze	27.50. — 70

REGÉNY-CSARNOK.

A Bandita.

45 (Spanyol Regény.)

— Mert hogy valaki kívül esik a körön, melybe az Isten övéi közé helyezte, nagy társadalmi, vagy családi eseménynek kellett történnie, mi azon egyént erővel helyezi kívül a körön, melyben született. Így van, hogy mi nemes emberek, kik a király védelmére vagyunk rendelve, különböző életmódot követünk. Mert a sors hatalmas vaskeze, mindent tehet, a sors tett engem hajóssá; e sors tett téged . . . . .

Az ősz megszakasztá beszédét.

— Végezd be, mondá a fiatal ember mosolyogva; bár a mire tanítasz tudtam, s e felett rád hallgathatok.

— Ez a sors tett téged banditává.

— Igen, de tudnod kell, hogy azon szó száműzöttet is, s nem csak rablót illet.

— Igen, tudom; s hidd meg, hogy e két dolgot nem tévesztem össze

Ezzel beszédének más fordulatot adott s kérdé:

— Száműzött vagy?

— És te senor ki vagy?

— Don Inigo Velasco de Haro.

A fiatal ember e szavakra lekapván kalapját, eldobá magától.

— Bocsáss meg, — kiáltá, — hogy fedett fővel maradtam előttem, holott nem vagyok spanyol grand.

— Hisz' én nem vagyok király jegyzé meg D. n Inigo mosolyogva.

Folytatjuk.

Tavaszi idényre legdivatosabb öltönyöket készít

Szedlák és Vámos

férfiszabó

Piacz-utca 32. sz. I. emelet.

Honi gyártmányu gácsi és brassói szövetujdonságok dus választékban érkeztek.

Ruzicska Gyula

fényképészeti műterme és fényképészeti cikkek kereskedése

Piacz-utca 34. sz.

a főposta tőszomszédságában levő udvarban.

Készít arckép- és csoportkép-felvételeket, kis fényképekről életnagyságú képek nagyítását, eredeti felvétele vagy már meglevő fénykép után képes levelező lapokat stb. meglepő olcsó árakon.

Mindennemű fényképészeti cikkek gyári áron és

Kodak-cikkek csak itt kaphatók.

Amatőröknek a műterem és tágas sötét-kamara rendelkezésükre áll.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Menyasszonyi kelengye.

Kész fehérműek.

Vászon, Chiffon, Asztalneműek.

Paplanok, Matraczok

óriási raktára.

Stock-Cognac

Medicinal

kezeség mellett, tiszta borból párolt

Allandó vegyi ellenőrzés alatt.

Camis és Stock

pároló telepe,

Fiume-Barcola.

Csakis elsőrendű üzletekben kapható.

A közelgő lakásváltoztatások alkalmára szőnyeg osztályunkat

teljesen újonnan rendeztük be.

Futó és nagy szőnyegek. Linóleumok és viaszos vásznak gyönyörű választékban Szőret és csipke függönyök Agy- és asztalterítők. Paplanok, matraczok. Torontáli szőnyegek és besztercebányai pokróczok jutányos szabott árakhoz

Szabó Lajos Fiai

Debreczen

divat-, vászon- és szőnyeg-áruház. Szőnyeg maradékok saját áron alól.

Uj

mosó szer!

„mosózsír”

a mosóvízbe téve, a ruha könnyebben mosható, félmenyiségű mosószappan szükséges s a fehérneműt hófehérre teszi.

1 kiló 20 kr.

Kapható

Deutsch Albert és Fia fűszerkereskedésében.

Tavaszi idényre

Sima és mintás szövetek, Francia delin 60 krajczár, 1/2 gyapju 28 kr. **Selyem batiztok 35, 40, 50 kr.** Cosmanosi kartonok és zepfirek, férfi, női és gyermek harisnyák, keztyűk, csipke és csipke gallér fűzők. **Férfi ing, sima, hajtásos és színes elővel 1-20 kr.** Öt réttű színes kezelt 22 kr. gallér 12-20 kr. **Csipke függönybe rolett függöny és vásznakban gyári raktár.**

Doszpoly János utóda

Főtér, Tisza-palota

466/1906. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak V. 3078 2-1905. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Révai testvérek részére Beznák Aladár debreczeni lakostól 122 kor. 25 fillér tőke, ennek 1904. évi július hó 1. napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 75 kor. 72 fillér perzsoit.ég erejéig 1905. évi november hó 20 án bíróilag felülfoglalt és 796 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok **1906. évi Május hó 17 én, délután 3 óraker kezdetét veendő és Péterfi-utca 27. sz. alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni**

Debreczen, 1906. évi április 14 én.

Oláh Géza bírói kik üldöt.

Szántó és Társa

bankháza

A magyar kir. szab. osztálysorsjáték az állam által engedélyezett főelárusítói

BUDAPEST.

Központ: Váci-utca 11, Régi posta-utca 10.

Ügynökök Magyarországon és a külföld több mint 1000 helyén.

XVIII. magy. kir. szab. osztálysorsjáték.

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

Egy millió korona.

Az I. oszt. nyereményhúzás 1906. május 23-án és 25-én.

Az első osztály sorsjegyeinek árai:

Nyolczad Negyed Fél Egész

korona **1.50 3.- 6.- 12.-**

A szerencse által különösen kedvelt főgyűjtődénkből sorsjegyek itt helyben is kaphatók: Horovitz Zsigmond nyomda és papirkereskedőnél. Főtér 12.

Tavaszi és nyári idény 1906. évre.

Valódi

Brünni szövetek

Egy szelvény ára 3-10 m. (K 7.-, 8.-, 10.-) hosszú teljes férfi öl. (K 12.-, 14.- jobb tőnyre elegendő (kabát, K 16.-, 18.-) női nadrág és mellény) csak (K 21.- legfinomabb) valódiban gyapjúból

Egy szelvény fekete szalon öltönyre K. 20.-, valamint felöltő szövetek, turista-loden, selyem-kamgarn stb. gyári áron az elismert szolid posztógyári raktár által

SIEGEL-IMHOF, BRÜNN.

Minták ingyen és bérmentve. Mintaszerinti szállításért felelősséget vállalok. A magánvevőre óriási előnyök hárulnak, hogy szöveteit fenti cégégnél közvetlen gyári piacon rendelheti.

Schuller Sámuel

szobafestő, tapetirozó és fényező

Debreczen, Simonffy-u. 25.

Elvállal új épületek, lépcsőházak és díszletek festését, tapetirozást és mindenféle fa- és vasbutor fényezéseket a legdivatosabb kivitelben és

legjutányosabb árban.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontal minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből ezédett minden szó 8 fillér. — Vidéki tudakozásnál tessék válaszbélyeget csatolni.

„Pártoljuk a hazai ipart“ levele van a kiadóban.

„Cyrano“ leve van a kiadóban.

Eladó ház. Varga-utca 12. számú ház kedvező feltételek mellett eladó. **Eladó nyaraló** szép dísz kerttel a posta kertben 18. szám alatt eladó. Mindkettő végezt bővebb felvilágosítást nyerni Batthányi-utca 22.

Ugyes lakatos segédek felvétetnek Piacz u. 38. Weisz Edénél.

A közeles Biharmegyében 1500 holdas birtok 1200 négyszögölével számítva holdanként 150 forintért, mely áll szántó, kaszáló erdőből álló tag birtok gazdasági épületekkel eladó. Czim a kiadóban.

Az ujonnan épült Fischer házban, Piacz-utca 61. sz. a II. emeleti modern 6 szobás utcazi lakás fürdő szobával, esetleg garcon lakásnak is kiadó. Ugyanott kiadó az utcára nyíló 30 méteres világos pince helyiség.

Megjelent Dr. Boldizsár Kálmán „Boes-kay hadi népe“ történelmi munkája. Ára 1 K 20 fillér. Kapható Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában, Debreczen, Piacz u. 49.

Egy nagy szoba Széchényi-utca 50. sz. a. az utcára a kapu alatt külön bejárattal kiadó, butorral havonta 17 frt, butor nélkül 13 frt.

Harisnya kötéseket és fejeléseket minden színben legfinomabb szintartó D. M. C. pamutból elvállal a legjutányosabban Márton Gyula Bika szálloda mellett.

Kert tulajdonosoknak! Virág kedvelőknek! Árvácska lővek száza 3 kor. Nefelejts tövek száza 3 kor. Százszorszép lővek száza 3 kor. Kerti szegfü évelő dísz fajok száza 10 kor. Dísz Canna gumok névvel 10 drb. 3.60 kor. Dísz Canna gumok újdonások 10 drb. 5 kor. Dísz Caotus gyöngyikék Georginák 10 drb 3.60 kor. Dísz Cactus gyöngyikék Georginák újdonások 10 drb. 5 kor. Iris liliom 25 fajtában remek fajok 25 drb. 4 kor. Tuba rózsák teljes fajok 10 drb. 1.60 kor. Gladiolus hagymák 100 drb. 3 kor. Nemes rózsák 3 éves erős koronával 1 drb 3 kor. Nemes rózsák téli nemesítés 10 drb 10 kor. Nemes futórózsák erős példányok 1 drb 80 fill. Pelargonium sok fajtában 10 drb 3.20 kor. Ezenkívül körülbelül 200 féle évelő virág azonnali kiállításra készen. Megrendelhető Kontsek Géza kertészüzletéből, Kossuth-utca.

Bor. Saját termésű kitűnő Ezerjós és Risling borok hordószámra eladók Poroszlay Lászlónál Hunyadi-u. 3 sz.

A Piacz utca közelében tágas pincehelyiségek kiadók. Czim a kiadóban.

Irodai gyakornok alkalmazást nyer Ullmann Salamon fűszer nagykereskedő cégnél. Ugyanott tanulók felvétetnek.

Házeladás. Dr. Balkányi Miklós Kossuth-utca 32. számú háza, olcsón, előnyös feltételek mellett eladó.

Moly-kár elleni megóvás. Nyári megőrzés végett elfogadok prémezett női és férfi ruhadarabokat, valamint értékesebb szőnyegeket is Külön e célra berendezett raktárhelyiség. Gondos kezelés. Tóth Ferencz férfi ruha és szücs áruk raktára Debreczenben.

A legjobb kopir könyvek (Heller szabadalom) kizárólag Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Piacz-utca 49. sz. a. kaphatók.

Saját készítményű Sérvkötők, Has-kötők, Hátegyenesítők. Orthopadiái cikkek: műlábak, műkezek, műfüzők mérték szerinti készítése, valamint szakszerű javítása elvállaltatik. Nagy választék valódi francia és amerikai gummi különleges ségek, férfi, női övszerek.

Schön Sándor

keztyű-, kötszer- és orvosi műszertára
Debreczen, Piacz-u. 12., Stencinger-ház.

Legdivatosabb női- uri és gyermek kesztyűk, Glacé és mosható szarvasbőrből, valamint selyem és csipkeszövetekből. Harisnya kötők, Nadrágtartók nagy választékban.

1 pár kesztyű tisztítása vagy mosása 20 fillér. ←

Hajdusági Bajuszpedrő.

Védjegy.

Szép bajusz

nyerhető a leggyorsabban a híres

hajdusági bajuszpedrő

használata által, mely legjobb az egész világon. 1 doboz 50 fillér, 3 próbadoboz 2 kor. 15 fillér, 6 doboz 3 kor. és 65 fillér bérmentve utánvétellel.

Készíti

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerész

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. sz.

„Arany egyszarvu“ gyógyszerész.

Hársfalva gyógyfürdő.

Gyönyörű fekvés, ozondu levegő.

Hársfa- és fenyőerdők.

Kényelmes és olcsó ellátás.

Modern berendezés.

Hidegvíz-gyógyintézet.

Sós és fenyő belégzőtermek (Inhallatorium.)

Savanyuvizes és vasas ásványvízfürdők.

Orvosi felügyelet alatt álló kitűnő vendéglők.

Gyógyvíze kitűnő hatású: tüdőbajok, malária (mocsárláz), gége-, hörg- és tüdőhurut, máj- és lép-daganatok, hólyaghurut, specifikus s görvényes csontbántalmaknál. Mindenféle idegbántalmak, fejfájás, migraine, histeria, szédülés, nehéz légzés, hypochondria. Vérhajok, köszvény, görvény, bujakór, delirium trem. potat. Női bajok, fehérfolyás, sápkór, havi zavaroknál.

Részletesebb felvilágosítással szívesen szolgál

A fürdőigazgatóság Hársfalva (Bereg megye.)

Debreczeni mechanikai

Zander-gyógyintézet

Debreczen, Piacz-utca 50., földszint.

Tulajdonos: **Dr. SZÁSZ ADOLF** orvos.

Gyógytényezők:

Zander-féle mechanikai gyógyberendezés. — Svéd (manuális) gimnasztika. — Orvosi massage. — Testegyesítés. — Forró levegőfürdők egyes testrészekre. — Elektromassage. — Villanyozás (Faradisálás.)

Telefon 389.

Prospektus

Nyomatot Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben

KÖNYVEK,

folyóiratok, bekötések, valamint bőr, plüss keretek, passepartoutok stb.

Antalffy Ferencz

könyvkötészetében a legszolidabban készítetnek, Piacz utca 31. a városházzal szemben.

Kölcsönök

a legkedvezőbb feltételek mellett folyósít a

Központi Bank

mint szövetkezet

Debreczen, Piacz-utca 65. szám
Egy törzsbetét 50 fillér. Minden törzsbetét 100 korona hitelre jogosít.

Négyéves évtársulat.
Parcellázási kölcsönök heti törlesztésre.

Egyedüli gőzbutorgyár

Debreczenben.

Ahol a legnagyobb választékban a legmodernebb butorok és szoba berendezések a legegyszerűbbtől a fényűzésig a legszolidabb kivitelben legjutányosabban kaphatók

Killer Ede

cs. és kir. udvari szállító

Debreczen, Főter.